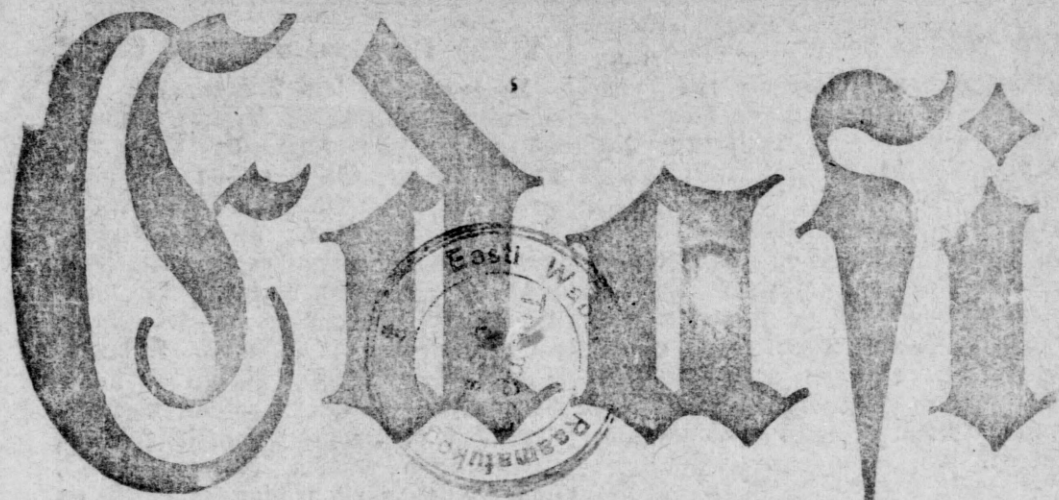

Eesti Osakondade Peterburi komitee häälekandja.

Nr 5.

PÄEWALEHT.

Teisipäeval, 14. jaanuaril 1919 a.

Üksiku numbri hind 60 kop. Raudteel 65 kop.

Toimetuse kätetunnid
on igal tööpäeval 6—7 õhtul.

Talitus on awatud
igal tööpäeval hommiku tella
10—4 peale lõunat.

Telefon 605-23.

Tellimiste hind:

1 kuu — 11 rubl., 2 kuud 22 r.
3 kuud — 33 r.

Tellimiste aadress:

В контору газ. „Ефси“, Петро-
град, Социалистическая ул.
(б. Ивановская) 14.

Aadressi muutmise 75 kop.

Eesti Töerahwale.

Päewauudised.

Gesti mõisnikud, majaperemehed ja kaubaherrad, kes vastu rindu tagudes alati tõendasid, et nad selle vastu on, kui teegi wäline wõim end Eesti asjadesse segab, on nüüd pimedalegi oma õiget wärwi näidanud. Algupeale, mil Eesti töerahwas sõjariistus wõitlusi oma wabaduse eest algas, on Balti parunid agaramad Eesti ja kompanii toed. Uhtlasi nurub „ajutine walitus“, et Juglismaa talle abi annaks — karistuslaskasid siia saadaks, kes Eesti töölii ära kätistada aitaksid.

Nüüd on Tallinna „ajutine walitus“ ka Soome walge walitusega kokku leppinud wälise abi üle. Soome lühimägede lühirühmad on Gestisse jõudnud. Jgaüks, kes walmis on Eesti töölii tapma, on „ajutise walituse“ truuks sõltlane.

Ja meie jeltimeesid hoids, — need lühisalgatesed wistaksid meid Tallinna alt tagasi ja tõstsid walgete lagunemates riidades jälle meeleolu. Kuna ühed wäeosad endid Soome walgetest kohutada ei lastnud, taganesid teised korratult. Ennemalt andsid nad Aegwiidu ja Peltje jaamad, neljapäewal läks Tapa wasta kätte.

Pole kahtlust, et neile jaamadele teised järgnewad, kui igakõik meist kõike ei tee, mis meie wõimuses. Jgaüks, kes tõesti tahab, et Eesti wabaneks, peab appi tulema, mitte sõnadega, waid tegudega.

Praguuse filmipilgu hülisõna on: Kõik töerahwas sõjariistus! Eesti wäeosad on pärast Narwa jõest ületulekut rohkesti wabatahtliisi seltsilisi oma riidade täienduseks juurde saanud. Aga seda on wähe. Wähemalt lühimägede seaks peame selle arwu tõstma. Kõik need, kes wõiwad sõjariistu lenda, kes uhtlasi tõesti tahawad, et punane lipp lähemal ajal Tallinnas, Haapsalus, Wiljandis ja Kuressaares leh-

wiks, peawad kui üks mees wabatahtliisena sõjawäkke astuma.

Narwa, Wiru, Tartu, Wiru, Wiljandi ja Pärnumaa seltsilised! Teie olete juba näinud, kes Eesti wabastajad on. Teie juba teate, et mitte „lätlased, wenelased ja hiinlased“ ei tule hommiku poolt Gestit paljaks rõõwima, waid Eesti wäeosad, kellega osa Wene seltsilist ühinenud, tahawad Gestis töerahwast parunite, pappide ja kodanlaste ifke alt päästa. Meie ootame, et kõige tublimad ta arusaajamad teie hulgast meiega ühes reas tulewad, ei neid seltsimehi wabastada, kes weel orjastatud Gestis wiidwad.

Seltsimehed! inimese elu ei ole seda wäärat, et igal tingimisel teda alles hoida püüda. Ei ole ilusam ega minusam surra orjastatud Gestis wiletsas wõõris kui lahingawäljal, kus me Eesti töerahwa wabaduse eest wäljas oleme. Paremini pääw wähem elada, kui korda kanna-toda, kus iga Pääs, iga papp, iga parun töerahwa vastu oma wõimu tarwitab, meie seltsimehi wangistab, üles poob ja maha laseb. Ennem surra wõitluswälsjal, kui wiletsas orjuses walgete ifke all-wireleeda.

Tulgu kõik waprad, kõik need, kel tõeline tööliste mehisus ei puudu, sinna kus nüüd nende koht on: Sõjawäeridadesse.

Mobiliserimine on nende jaoks, keda meie sunnime töerahwa eest wõitlema.

Tõsine sõjawäespool tuleb wabatahtlikult lähemasse linna, et püüsi kätte wõtta.

Eesti kommunistlised sõjawäeosad ootawad teid, seltsimehed! Teie au ja kohus mobiliserib teid.

Sõjawäewalituse juhataja:

J. Anweil.

Narwas, 10. jaan. 1919 a.

Wäljamaalt.

Rootslased Eesti walgetaarti aitamas.

„Uusi Suome“ teatel tehtakse Stokholmis ägedat kihutustööd, et Gestimaa walgetaarti abiks wabatahtliiste wäesalka ajutada. Jgapäew käib salkade kaura wabatahtliisi Eesti saatkonnas ennaft üles kirjutamas, wabatahtliiste arv on 3000 peale tõusnud. Rootsis wiibib Eesti saatkond haklas samajugust kihutustööd tegema.

Lloyd Georges tahtmise järel.

Londonist teatatakse, et kiirendatud Inglis sõjawäe demobiliserimine Lloyd Georges tahtmise poolt on wälja tutjutud.

Wangist tagasi.

Inglismaalt on wäeteenistuse ajast wälja jõudnud waenuliste riikide kodanikkude kodumaale saatmine alanud.

Nüüd wiidud.

Rita, 12 jaan. 10 jaan. hommikul wõidud punased sõjawäed Mitawi. Walgetaardlased põgenewad. Põhja Kuuramaal on igalpool mäss. Ajutalise revolutsionilisi komiteesid.

Wõitlused Tappa — Tartu liinil.

Narwa, 12 jaan. Tappa — Tartu liinil oli meie raskwäe ja waenlaste wägede wahel ägedad lahingud.

Friedrichshof ärawõetud.

Dwinski, 12 jaan. Pärnased Eesti wäed wõidud Groscheni ja Friedrichshofi. Waenlane taganes korratuses.

Meie praewingimine.

Walt, 11 jaan. Wiljandi liinil hakasid meie wäed wäga tugevalt waenlaste taganemist kiirendama. Pärnu all on muutusteta.

Walgetaardlaste abi.

Narwa, 12 jaan. Soomemaal asuwad Wene wäestorevolutsionärid organiseriwad wabatahtliisi Eesti wäele saami-jets.

Poolamaal.

Warszawi ajalehe „Gazeta Poranna“ teatab, et Warszawis talle olnud riigipöret toime panna. Katses tehti paremalt poolt, rahwa demokratide poolt, ja sündis 4—5 jaanuari wahelisel ööl. Amerikali kohale jõudnud Poderewski pööras Pi-ljudski poole nõudega, et kõigist kolmest Poola osakonnast rahwa walitus kogu tutjutaks. Pi-ljudski ei olnud nõus. Oh-tul oli ministrite nõutogu koosolek. Pää-minister Moratshewski ja wälis-asjade minister Wasilewski wõeti teel wangi ja wiidi Jerusalema puisteel olewasse auto-kuuri, kus nad interneriti. Sinna-samas-se toodi teised ministrid, poliitilised ja teised ametnikud. Salastu ja wangis-tusi juhtis brigadefelmar Janushaiti. 5. jaan. hommikul wõeti Janushaitise wä-ge-de poolt walituse ja wäejuhatusi asu-tused ära. Trükiti üleslute rahwale, mis mitme uue walituse liitme poolt alla kirjutatud. Üleslutes teatati wana walit-suse kütutamise ja uue walituse ajuta-mise kiigi kolme Poolamaa osa esitaja-dest. Edasi räägiti üleslutes, et Antanta-gu leping on tehtud. Samal 5. jaan. hommikul kogus Scheptitski wäeosad kogu ja piiras komendanturi, kus salandu pida-jate laab, limber. Siis awaldasid sala-nou pidajad soowi Pi-ljudsetiga läbirääki-mistesse astuda. Pi-ljudski ei tunnista-nud ajutist walituse komisjoni ja selle-pärast piidid salandu pidajad, nãhes et nad wähemuses, selle tingimise alla and-ma, et neid ei karistata. Wangistatud ministrid wabastati ja mõne tunniga tehti salaplaanile lõpp. Warszawis ja Warszawi maakonnas on sõjaline seis-koor mässu pantud.

Walgetaardlased Mitawis ja Lihawis.

Rita, 11 jaan. Mitawist tulewad tea-ted, et pärast Hingenburgi langemist jook-sid kõik walgetaardlased Mitawi ja Lihawi.

Onnelik luuramine.

Narwa, 11 jaan. Suuramisesalk tegi õnneliku luuramiselõngu põhja Peetri kiriku juures ja sündis waenlast taganema.

Maalaste mobilisatsioon.

Narwa, 12 jaan. Kodanluse walit-sus mobiliseris Gestimaa külates kõik pooltõpilased 15 aasta wmaduseni.

Õnnekirjutamine punalaste sõjawäkke.

Rita, 12 jaan. Wabatahtliitude üles-lesutamise punalaste sõjawäkke edeneb jõuduste. Sõjawäe komisariat ei junda kõiki registreerida.

Wäljalatslased Kownost lahtuwad.

Witno. Saadud teadete järele lahku-wad jatslased 15 jaan. Kownost.

Saksalaed Baranowitschist taganenud.

Moskwa. Saksalaed taganenud Bara-nowitschist ja läksid 60 wersta Belostoki poole.

Wenemaad kagistamas.

Tsheho-Slowakide wabariigi president ütles „Dempsi“ kirjasaatjale Praagas muu-seas, et ta selle poolt seisab, et tarwis on põhjalikult Wenemaa asjadesse segada, jelt wastasel korral wõidawad enamla-jed.

Sotsial-araandjad tööl.

New-Yorgist teatatakse, et Amerika tõe-föderatsiooni esimees Hompers ühes 4 fõderatsiooni liitmega Europa on sõitnud, kus nad uut rahwuswahelist tõe-föderat-siooni ajutada tahawad.

Neli riiki endise Türgimaa pinnal.

Kliewis olew juutide ajakirjanduse büroo teatab Konstantinopolist, et endise Türgi-maa pinnal terweit 4 uut riiki on tehti-nud, nimelt: Türgi, Armenia, Arabia ja Kuudi riik. Kuulu järele on liiduriigid nõus neid uueste tekitatud riike määrama tunnistama.

Inglise randteelaste freik.

Inglise randteelaste freik laswab ja on juba Londoni ja Breitoni jõudnud. Randteelased nõuawad 48-tunnilise tõe-nädala sisseelamist.

Lühikesed teated.

— Bütlased on Dobrudsha, mis 1918 a. Bulharesti rahulepingu järele Bulgaria kätte läks, ära wõtnud.

— „Uusi Suomi“ teatel on Sundis liikumine Saksia miinide läbi rasken-datud.

— Soome ajalehe „Uusi Suomi“ teatel kavatsetakse poolatlastel 9. jaan. Poo-
senit Poolamaaga ühendatult kuulutada.
Poošenit on meeleolu äärm. Igapäev
testarvad uutistat mõitlusest poolatate ja
sakslaste vahel.
— Vondonis töötakse praegu rahvus
vahelise õhuposti ühenduse kallal. Eel-
plaani järel töötaks India post kahe ja
Amerika post poolteise päeva pärast
Inglismaale.

— Italia fotsialistid protesteerivad We-
nemaat asjadesse segamise vastu ja leia-
vad, et Wenemaa ise ennat enamlaste
wabastama ja fotsialistiliseks wabariigiks
muutumata peab.
— Erapooltute riikide esitajad lastakse
ainult siis rahukonverentsile, kui need
riigid asjast huvitatud. Nii lastakse
Schleswig-Holsteini asjus Daanimaa esi-
tajad, ja Ahwenamaa asjus Rootsi ja
Soomemaa esitajad konverentsile.

Wenemaalt.

Päbirääkimised Njutawa Kogu poolehoid- jatega.

Ufa revolutsiooni komitee sai Njutawa
Kogu poolehoidjate ametliku telegrammi,
nii ettepaneki, sõjalise tegewuse lõpetam-
ise läbirääkimisi algada, et siis pärast
ühiseid „liitlaste“ ja Koltshaki vastu wälja-
astuda. Rahwa Komisjariide Ndufogu lu-
baga algas komitee läbirääkimisi, mille
juures Njutawa Kogu poolehoidjatele täi-
line puutumatus kind ustat. Delegetid
ilmusid Ufasse ja teatasid, et läbirääkimise
ja ühise tegewuse päätingimiseks on uue
fotsialistilise walituse loomine kõigist demo-
krootilistest grupeidest ja Njutawa Kogu toetu-
tusega.

Selle Njutawa Kogu poolehoidjate teada-
ande peale wastati, et neid tingimisi tui-
dagi moodu vastu ei wõeta. Ndufogu de-
konstitutsiooniks ei muudeta ühtegi punkti.
Amus asi, mille peale nad loota w iwad
on parempoolsete eseride partei legaliseri-
mine. Teenduseks, et nad kindlasti soowi-
wad enamlaste wastast mõitlust lõpetada,
juhised Njutawa Kogu poolehoidjad oma
proklamatsioonide poole tähelepanekut, mil-
les elanikkat kutjutakse enamlaste vastu
mitte wõidelda, waid kõik omad jõud juh-
tida „liitlaste“ ja Koltshaki vastu mõit-
miseks.

Päbirääkimised kestawad edasi

Erakorraliste komisjonide reorganiseerimine.

Ulewenemaalise Kesktäidesaatawa Kom-
itee presidiumi liikme sm. Sosnowski teate
järele on partei organisatsioonides kolm
tähtsamat liikumist, mis kõik selle poole
kalduwad, et erakorralistelt komisjonidelt
otstuse kuulutamisele õigus ära wõtta.
Kohuasjade komisjariat annab sellekohase
dekreedi projekti Kesktäidesaatawasse komi-
teesse. Uhe liikumise esitajad soowitawad
erakorralisi komiteesid likwidorida ja kõik
kontrarevolutsionilised kohuasjad rewolut-
siooni tribunaliide kätte anda, kus enne
mitmed uuendused ette wõtma peab. Teise
liikumise esitajad tahawad erakorralikka
komisjonid uurimise komis onidest üm-
bermuuta, kes sabotasji ja kontrarevolut-

siooni kohtuasju diendaks. Need uurimise
komisjonid peawad kõik oma materjali
Tribunaliile üle andma. Kolmanda liik-
umise esitajad arwawad nagu kõik teisedgi,
et erakorralistelt komisjonidelt otstuse kuul-
utamise luba ärawõetud peab saama ja
uuendatud kreisi komisjonide kätte tuleb
anda, milledest siis Ulewenemaaline era-
korraline komisjon tuleb organiseerida.
Praegustel erakorralistelt ei ole kuigi palju
poolehoidjaid. Eigematel päewadel tuleb
kõikimis partei ja ndulogude teistorgani-
satsioonides arutusele.

Toitlusseisukord Moskwas.

M o s k w a, 11. jaan. Katastrofilist toitu-
seisukorda filmas pidades, otustas
Moskwa Ndufogu toitlustollegium järgmist
määruste kinnitamist nendat Moskwa jõe-
liste tekkop-ratimi ja teiste kooperatiivide
esitajaid wõituda ise eismalt toidukraami
kohale mureseada. Teiseiswalt wõib järg-
misi produktiivid osta: liha, suitsetatud toi-
dukraami, worsti, raswa, kalu, mune,
wõid ja juustu. Toitlustogudele antakse
luba piiräärsetes kohtades ja wabastatud
maades toiduwalmistajad salgad organi-
serida. Peab tunnistama, et määratud
kindlad hinnad praegusele elutallidusele ei
wasta ja neid wõibimata tõsta peab.
Soowitaw oleks, et toidukraami tasjeritud
hinnad nä givate liimade esitajate nous-
olekul määrataks. Peale selle otustas tolu-
legium töölise organisatsioonide paremad
jõud mobiliseerida, kes toitlustorganisatio-
nides töötama saawad. Kollegium otustas
luba nõuda toitlustamissjariati reorgani-
serida.

Peltjura meeste arupärimine rumenlastelt.

M o r o n e s h 11. jaan. Kiiewi aja-
lehe teatel on Ukraina direktoriumi wäli-
misasjade minister Rumenia walitusele
arupärimise saatnud, mispärast wiimane
oma sõjawägesid Ukraina piirile koondab,
mis ta mõnes kohas üle piiri tulnud.
Walitus soowitab selgitada, mil põhjus-
tel jeda tehakse, et tulewikas Ukraina ja
Rumenia wägede kollupõrkamist ära
hoida.

Wõllus petljurwlastega.

Kiewi direktoria sõjawäed, mis Harfo-
wist lõuna-lääne poole lätsid tahtsid Ju-
botinis pealetungijatele otustawat lööki
anda. Gaidamatid, kes wastupealetungimise
ette wõtsid, said puruks löödud. Jyubotin
ja Merefä on Ukraina Ndufogu wägede
poolt ära wõetud. See on ainult esimene
rewolutsioniline tõuge Harfowi poolt, sel-
lele järgneb Poltawi ja Sofowaja peale-
tungimine. Poltawi-Kiiewi sihis organi-
serib Ukraina reaktsion wastulööki, mis
palju jõudusid tarwitab. Sofowaja taga
ühinemad Ndufogu wäed kommunistiliste
jalkadega.

Arstide palganormid.

M o s k w a, 11. jaan. Rahwa Tööko-
missariat kinnitas arstide palganormid.
Kõik arstid on 3 grupeesse jaotatud. Iga
grupe jaguneb veel 5 kategoriasse, peaa-
jalikult kogemuste järele. Alammäär Mosk-
was on 94) rubla.
Normid hakawad 1. septembrist 1918. a.
maksma.

Wabastatud Eestist.

Esimene rahwajutlus Tartus.

Wanaaasta õhtul kell 6 oli end. Tartu
Peetri kirikus tõdrahwa õpetaja sm. Wall-
neri jutlus.

Juba kaua ei olnud Peetri kirik nii
suurt rahwafogu enesesse mahutanud. See
oli tõdrahwas fondiliste krõbaliste kättega,
kes oma õpetajat kuulama läts.

Sm. Wallner jutustas, kuidas kodanlus
Kogu aeg tõdrahwa jumala-õpetusega
minapidi oli wedanud. Kuid kodanlus tegi
jeda kõik oma enese taskutäitmise ots-
tarbeks. Tõdrahwa jumal on ta ise, sest
ainult oma jõuga wõib ta oma tulewiku
kindlustada.

Jutlustaja peatas pikemalt ka Wene
seltimeeste edenemise juures selle 10 kuu
jooksul, kui Gezimaaal okupatsiooni wõ-
itud olid peremeest mähkinud ja kommu-
nistidid poriga loopinud.
Jutlus lõppes „Internatsionalist“ helide
saatel õige ühendawas meeleolus.

Tulewad päewawalgele.

Kui minewal nädalal walgetaardlaste
bandid Tartu ümbruskonnas edasi nihkusid
siis tõstid mitmed pool linna nurga taha
warjule jooksnud walgetaardlased pead.
Igajaguise walgetaardlaste kikutustöö vastu
on farmid abindud tarwitusele wõetud.
On otustatud kõik abindud tarwitusele
wõtta, et peidnurgaste roninud walgetaard-
lasti kätte saada.

Papp wangi.

Tartu teadete järele on papp Laur, kes
sakslaste siisetulekul wiimaseid suure ter-
witusega vastu wõttis, on aresteritud.

Mõisate ülewõtmise wabastatud Eestist.

18. detsembrist kuni 2. jaanuarini 1919.
a. wõeti wabastatud Eestis järgmised
mõisad tõdrahwa kätte üle Annigwerre,
Wihula, Undla, Selja (mõisa warandus
on suuremalt osalt taganewate walge-
taartlaste poolt laiali tantud). Kõhala,
Julja, Kunda (warandus on walgetaarti
poolt ära rööwitud), Metapea, Warangu,
Wanamõis (warandus on walgetaarti
poolt ära riisutud) Sõmeru, Kullaaru,
Andja, Asperi, Kaarli, Pausi (mõis on
walgetaarti poolt täieste paljaks rööwitud
Arwitiidud on hobused hobuseriistad, wilt
ja kariloomad. Kändla, Jõepere, Beltsi,
Uula (suurema osa mõisawarandusest on
walgetaartlastel ära rööwinud), Kihulepa,
Kihawere ja Tamsalu.

Kõikide nende mõisade ülewõtmist juha-
tasid Eesti Tõdrahwa Kommun-põllu-
majanduse osakonna poolt wälja saadetud
instruktorid, kes töölisele nende majan-
duslike elu uuele alusele rajamisele tarwi-
lisi juhatusi andsid.

Narwa-Jõesuul elust.

Narwa-Jõesuul on täidsaatew komitee
ära walitud millesse sm. Wõlle, Piit,
Pillau, Tiiberg ja Vaffo kuuluwad.

Walgetaartlaste poolt maha jäetud wa-
randus on arwele wõetud ja tarwiliste
kohtadesse üles antud. Kõik suuremad kaup-
lused ja aptek on nationaliseeritud, nii sama
ka Krauspi konjermi wabrik ja „Anga“
tõrwatõöstus. Uhlasi on ka kõik hobuse-
mehed mobiliseeritud. Fotsial-abiandmise oja-
fond on uueks aastaks igale waelele peres-
konna liikmele 50 rubla raha ja 1/2 jülda
puid perefonna peale wälja andnud. Ka
elektriwalgustuse sijseseadmises on täide-
saatew komitee sammusid astunud ja lige-
mal ajal teatakse seal dñnamomasiin üles.

Paberi puuduse pärast on Narwa-Jõesuul
trükitoda 1. jaanuaril kinni jäänud.

Jutlus jäi pidamata.

Pühapäewal 12. jaan. pidi G. A. Wal-
ner Narwas Meikandri kirikus jumalast ja
tõdrahwa diktatuurist jutlust pidama. Tä-
hendatud kellaajaks kogus määratu hulk
rahwa kiriku juurde, kuid kiriku ukse
olid kinni, sest ei leitud kiriku uste wõtme-
hoijat üles. Teesti peab imestama, kuidas
nii hooletult asju korraldakse.

Orjastatud Eestist.

Soomemaa aital.

Tallinnast teatatakse, et Soome walit-
sew kodanlus Eesti walgetele abi on luba-
nud. Praegu organiseeritawat Soomes
wabatahtlike bataljonid, keda Eesti-
maale saadetawat. Soomes on Eesti-
maa walgete aitamiseks forjandus toime
pandud. Kõige selle peale waatamata
aga langeb distiplin walgete fees iga
päewaga. Paljud mobiliseeritud põgenewad
ära koju.

Päikesel lofs.

Uue ilma alusmüüri me loome,
Kiwi kiwi peale ta kerkimas üles.
Clemendina kiwide wahel on weri,
Me eneste weri.
Me waenlaste weri,
Kuum, tujuk ja rahutu südame weri.

Wähehaawal küll kerkivad kiwised müürid,
Tõs küllalt veel kiirest ei lää,
Ei küll tilgana walgu me weri,
Me elumahl soonedest woolab.
Ka sidemeks kiitwaks on kiwide wahel,
On sidemeks kiitwaks, kui werine aqel.

Oli tumedal, tähtsul teeme me tööd, —
Kas jõuame walgu juure?
Oli tumedal rojame eneste kodu,
Päikesel kodu ja walgu kodu.
Oli õudne ja wäikne meid piiramas ümber.
Kui warjud, kui unenõid,
Õõsijed wiirastused
Nõrkade tulede walgal
Teeme oma tööd,
Tulewiku tööd.

Dõ lämmataw walu teeb tuimaks me
rinnas,

Ei kijaft 'ad paisuda lase.
Kui warjude riigis me käime dõ hõlmas
Me nõrkeme, n istuwad jalad, —
Eiig raske on loorem — töö üle jõu käib.

Warjudena liigume hämaras dõs,
Warjudena tuleme, warjudena kaome
Warjudena kiwised müüre me taome,
Rajame kodu,
Mis oleks walgu kodu ja päikesel majaks.
Ehk küll me teame,
Et ehitus meie pärali pole,
Et walgu templiks ta meile ei saa,
Et kiwide kanojaks me oleme ainult.
Mis sellest!
Ei küllwaja igaford küsi, — kes kiwuse
pärib?

Me loome — me teame,
Kord kõrgele kerkivad kiwised müürid
Ja pilwisse puutuwad terasest tornid;
Neid rabawad tormid,
Ja painab ja suudleb neid päike.
Oh walgu siis wõidab
Ja päike kord kõigile paisiab.

Ei keegi siis küsi, ei keegi siis tea,
Kes nõrkenud, nõlkenud kiwide all,
Kes pannud müüriste esimese kiwi,
Kes neile teigi kiwaks weel toonud,
Kes oma wõrega kinnitand neid?
On ehitus ühe ja ilus,
Kollektiwi werist,
Kollektiwi tööst
On tekkinud ta.

Argu nad iialgi teadku,
Argu nad uneski aimaku seda,
Misjuguft walu ja misjuguft waewa
Müüride loojad on pidanud kändma.
Argu nad aimaku, argu nad teadku
Et põhjend päikesel lofs,
Were ja hädade peal,
Murede, walude peal,
Weriste piinade peal.

Küllalt on sellest, et kannatand meie.

Victor Mirtow.

1918 a.

Mu laul.

Uhtainust laulu mina tean
On rauast, terasest see laul
Ja inimeste hädadeit
Kõik walu, wiha, pisarad
Mis nutmata on jäänud
Ja kibedusest tardunud
Ja meeleheite meilil naer
Mis hullumeelselt puhke wõib
Tas wormi, kehastult on saand.

Oh ära küsi, muud ei tea:
Et õrnust tea ma iialgi,
Ja armastust ei iialgi.
Kust mõbda kändud kormim torm,
Et enam õrnust olla wõi.
Kas mõitus, — armastust seal pole.
Kä-s, kandle asemal mul mõit
Mu sõnad — kihwt, mu laule surm.

Ma tahaks inimene olla
Ja mitte ainult w itteja
Kes mõitleb tulewiku pärsi
Kes mõitleb inimuse pärsi.
Kõik hinge mõitlusele annab.

Kuid tean see õnn lääb minust mõbda
Ma teist le teen ainult teed
Teerajana teele jään.

1917 a. Victor Mirtow.

Uues Peterhofis oli maakonnas asu-
wate kommunistlike partei kollektiivide esi-
tajate koosolek. Koosolekul selgus, et pal-
judes maldades kollektiivid eduga töötavad.
Otjastati kõik jõud selleks loomada, et
kõikide organiseringide peale veel rohkem
tähelepanekut pöörata. Iga arstiaaja jeltfi-
lise kohus on kommunistlike partei -
töörühma ja waejemate talupoegade par-
tei - heaks maal rahwahultade tsele-
kikutustööd teha.

Asundused.

Wolosowo.

Tapmist ja röövimist juhtub wiimase ajal Wolosowos dige tihti. Teisel pühapäeval lõunat pallasid kaks meesterahvast, üks sõduri ja teine era riides, küübidest Moskova külasse sõita. Tee peal lastid nad revolvrifid küübidest kuuks kaela, mõtsid tema raha ja sõitsid hobusegaminema. Küübidest wiidi õhtul Peterburi. Nohem ettevaatust raudteejaamades! Enne pühi jäi jällegi Wolosowas naisterahwas rongi alla, kus juures ta jala ja käe wigastas. R-s.

Simuutsk.

Esimese revolutsionilise maju teade tabas Simuutski rikkaid talutaatid ootamata, nagu wälk selgest taewast. Rikastel oli esimene asi kehwa komitee esimehe juurde rutata, et asja üle põhjalikult järele pärida.

Komitee esimehel oli juba maju fuurus iga talu kohta kindlaks määratud. Ta teatas lohe igale järeleparijale, kui palju kellelgi maksta tuleb, kuid mõni nuputam talutaat ei pidanud sugugi naljaks oma „ferensite“ tagawara paari-kolme loodi wõrra kergendada ja hakkas esimehele salaja kõrwu jostistama, mille peale esimees karmalt enese ette naeratas ja 25 prot. wahetatu eest osa jostistaja majust lubas teiste talude peale üle wiia. Kuid ülekohus ei seija koris ja waewalt jõudis esimees kolme talutaadiga kaubad joonde ajada, kui asjast juhtumisi teada saadi. Tagajärjeks oli see, et uus kehwa komitee waliti ja esimees raudwõrede taha sinetati.

Seal tema waenelene nüüd istub, wiinotestja Sülmäe kõrwal ja ei jõua aru saada, mispärast enn teda mustades tegudes nii wana maha jättis. Ja murrab pead, kust raha nõutada, sest uus komitee tunnistab teda oma teguwitajaks pärast rahwa turnajaks ja pani temale 1000-rublaise maju peale. D. S.

Cesti Tõõrahwa Ülikool.

Cesti Tõõrahwa Ülikool Peterburis algas 16. jaanuaril oma toimandit semestrit, hoolimata sellest, et poliitilised sündmused tema korraldusele tegewusele lõpu peale teha ahwardasid.

Kodumaa poliitiline elu kirjub kõigi jõudust oma sisse, ei ole sellepärast ime, ega ka etteheiteid arateeniv nähtus, et juur osa Ülikooli lektoritest ja veel suurem osa kuulajatest õpetöö juurest ära said kistud. Joomulik nähtus on, et just Tõõrahwa Ülikooli inimesed wälja lähewad kodumaal uut torda sissejeadma ja kinnustama.

Kuid just see asjaolu, et meie seda loomuliku nähtuse peame, sunnib iseäranis tähelepanekult Ülikooli töö peale waatama ja seda püüdma edasi ajada, niisama kui selleks wähegi fatiiliti wõimalust on. Cesti Tõõrahwa Ülikool Peterburis on praegu ainuke koht, kus emaleelne õpetus laiemas piiris meile kättesaadaw on. Ta on ühtlasi senini ainuke koht, kes kodumaa kultuuriliste sõnede rahuldamisest oma otsekohele ülesandeks peab tegema, sest kodumaal, wõitluse pöörises, on see tegewus waewalt küll praegu mõeldaw.

Sellepärast saabki Tõõrahwa Ülikool oma tegewust Peterburis jatkama, ning mitte ainult jatkama, waid märksa laiemad, wastata püüdes wõimalust mööda neile tegelikkudele nõuetele, mis kogumaa elu üles seab.

Rikemalt Ülikooli tööle üle saab lähemates numbrites seletust antud. Siin teatame ainult neist kawatjustest, mis juba nüüd kindel on.

Senised kursused saawad peajoonetes jattatud, niimõrra, kui õpejõudude leidmine kodumaale sõitnute asemel torda lähel. Kindlustatud on järgmiste õpeainete etteandmine:

Matemaatika (algebra, geometria, tegelik põllumehed arwamine) — endine lektor J. Depman;

Raamatupidamine ja rahajandus — endine lektor N. Toots (kawatsetakse ka lühikesi praktilisi kursusi

raamatupidamises toime panna, kuna nõudmine nende järele elaw on);

Cestiajalugu ja kommunismuse ajalugu — endine lektor J. Jürgens;

Keemia — endine lektor E. Schmidt;

Põllutöö üle saab M. Roif oma ettelugemisi jatkama, ning, loodetawaste, weel mitu uut lektori üles astuma;

Üldisita ettelugemised, ühendatud elektrotehnikaga, mis sm. Wallneri ja Putti arajõudu tagajärjel teise semestri lõpul ära jäid, saawad uueste täima pandud, ühendatud praktiliste töödega. Ülikooli dige riiklikus füüsika kabinetis, mida Ülikoolil korda läts omandada.

Töösid saab jumatama ülikooli laborant H. Freymuth, kelles ülikool wäga kohase töõjõu juurde on wõitnud.

Edasi tahab Ülikool algawas semestris teelte õpetuse peale juurt rohkem panna, kuna sellekohased soowiawaldused juhatusel kätte on tulnud. Kawatsetakse Cesti, Wene, Saksa ja Inglise keelte kursused sisse seada — algaja tele ja edasi jõudnutele.

Weel oleks nimetamise wäart üks kawatjus, mille elusjõuimine ka kauris kindel on. Mõeldakse awada raamatukogude korraldamise kursused. Et sel küsimusel praegusel ajal suur tegelik tähtsus on, tunnistab igaüks, ja et sellekohane teadus olemas on, seda on ka paljud kuulnud — ei puudu, peale muu, iseäralised sellekohased eridpeajutusedki. Peale muu peaks see kursus meie töölopetajaid huwitama, rääkimata sellest, et meie kodumaal lähemas tulewitus loodame näha ülekülmatud tuhandate raamatukogudega, mille korraldamises kümmed instruktorigid tarwis lähewad. Raamatukogu asja lektoriks on Ülikoolijuhatus Peterburi Wälikooli Raamatukogu hoidja sm. Reino kutsunud.

Praktilistest õpeainetest oleks weel nimetada tegelik joonistamise kursused, mida lektor H. Kuusik jatkab. Niisama püüab Ülikool igale soowiawaldusele wõimalust mööda wastu tulla.

Ülikooli tunniplaan saab edaspidi awaldatud. Digu weel tord nimetatud, et õpetus Ülikoolis majuta ja kõigile waba on. Wõib kuulata üffikuid õpeaineid ja üffikuid lektorisi. Jahatus tahab hoolt kanda, et Ülikooli kuulajad alandatud hinnaga tramwai piletid saaks; niisama on loota, et walituse poolt Ülikoolile toiduprodukti, nagu teistelegi õpeajutustele, saab antud.

Ülikooli juures töötab eelkool, kus teelte ja rehenduse tunnid wäheha ettevalmistusega õpilaste jaoks on. Kuid iga-ahele jääb wabadus eelkooli tundide kõrwal ka üffikuid Ülikooli õpeaineid kuulata.

Senini on Ülikooli kaudu mitukümmeend tegelast kodumaale läinud. Argu jätka õppimise wõimalust tarwitamata keegi, kuigi ta ehl kodumaale sõidu peale lähemal ajal ei mõtle, kuid iseäranis pidagu meie Ülikooli jilmis need, kes just kodumaa peale mõtlewad.

Rastefommunad.

Raste-külas suureneb lastefommunade wõrt igapäewaga. Praegu on juba 23 fommunad asutatud, kus Peterburi ja tema ümbruskonna proletariadi lastele kaswatusi ning haridust antakse. Fommunad kuuluwad kahte liiki: weikeste laste, 3—7 a., ja koolialiste laste, 8—12 a., fommunad. Koolialised lapfed kätaw fommerts ja töökoolis. Praegu on fommunas üle 1000 lapse. Fommunad asuwad suurtes herrasmajades, kus lastele õit elumõnused on lubatud. Wapfi tahetakse iseseiswaks ja töõarmastajateks kaswatada. Wapfed teewad kõik te: puhastawad ruumisiid, kawatwad sõõgilaua, jaotawad sõõki, toowad toidumõõna. Wabadel tundidel wõiwad lapfed aega oma tahtmise järele ära tarwitada. Wapfed ei õpi mitte üffinda kirjutama ja lugema waid ka üleküldiseid asju, näit. geografiat, ajalugu, rehendust. Koolialised lapfed õpiwad ka kunsiti ja kõikjugu kätistööd: raamatukõitmiti, kingade õmmelust, kudumist jne. Õpetamisi toimetatakse nii, et lapfed oma fommuna tarwiduseks töõtawad. Wingijuguseid isearalikka karistusi lastefommunades ei tunta.

Wapfed on oma kaswatajate wastu wäga ufaldawad nii et wahelord kõige parem

Ranwamajandus.

Sina kasutamise.

Puutwilla puuduse pärast harutati ranwamajanduse nõukogus lina tagawarade kasutamise küsimust. Õtustati erikomisjoni Saksaamaale saata, mis seal üffikasjaliselt teateid kogus, kuidas kõige parem linnu oleks kasutada.

Kellade walmistamine.

Rahwamajanduse nõukogus õtustati kellade mehanismisiid suuremal arwul walmistada, milleks wäitsemad töökodasid üksteisega ühendatse ja uuemate tehniliste abinõudega warustatse.

Kirjad toimetusele

Kirjastaja, tea mida kirjastad!

J. S. (Iljenbach) kirjutab „Tõõlises“ (Nr 81) Terwe weeru sellest, mis meile tühipaljate sõnakõltsude — ühelt poolt ja sama tühipalja isikliku puuremise — teiselt poolt, all tuntud.

Ujus, et eellaukes sõrendatud sõnad niipalju, kui see E. awalikrumalasse märksesse üleküldise puutub. E. teadmise, et sm. Kingisjepp talle kibedat töit suhu tarjus, tagasi toob, selgitan ainult loo külge, milles E. läbi asjalik püüab olla.

E. pühib sm. Põõgelman nõutas ümarguse summa, waja juhtumist tarwitada ning selle summa naial „klassikalisi ja kapitaliseid“ töõd kirja pista. Ühildalt, meie keeles: lendehti, sütitawat, filmapilku ülesandeid selgitawat kirjandust lähel torda ikka nii ehl teijite kirjastada' peaaigi aga — tarwis suuremad (mis pealegi ajawälte palju oma endisest põnewusest ja õtstarbilitusest kaotanud) teoretisjed töõd (mis egi juba minewal aastal Cestis tõlkinud!) Turgu saata, — nimelt turgu saata.

Teated.

Tähelepanemiseks „Edasi“ saajatele.

Praegu saadame kõigile endistele „Tõõlise“ tellijatele „Edasi“ proowinumbrina, lehe saajatele tellimise uuendust lootes.

„Edasi“ talitus.

Esmaspäewal, 21. jaan. Fontanka Nr 2

Kontsert-miiting

9. jaanuari langenute mälestuseks.

Katatus kell 7 õhtul. Sisseminek 2 rub. maju eest.

Cesti kommunistiline klubi.

Kommunistilise partei Cesti sektsioni liikmete üleküldine koosolek on kolmapäewal, 15. jaanuaril, kell 6 õhtul. Päewatõrras on Peterburi komitee aruanne ja komitee walimine. Kõikide liikmete ilmunine on tingimata sunnustlik.

W. K. P. Cesti osakondade Peterburi komitee on awatud igapäew kella 5 — 8 õhtul. Fontanka, nr. 2.

Teadaandmine.

R. H. K. Rahwuste koolide osakond annab teada, et konferentsi ajal üleküldised ettelugemised kõikide rahwuste kultuur-haridusliste asutuste esitajatele ja koolide õpetajatele arapretud saawad Proletkultu ruumides Екатеринбургская ул., 2. Alguks kell 6 õhtul. Cesti sektsion.

15. jaan. kell 6 õhtul on kommunistilise klubi liigete üleküldine koosolek. Fontanka 2. Uusi liikmeid wõetakse wastu. Kõikide liikmete ilmunine funduslik.

Rahwuste koolide Cesti sektsion palub seltsimeest Wuda wiibimata Fontanka 2 ilmuda.

Teoretisli töõd? Kirjastaja (ja seda sm. E. ju ometi on!) peab ometi aga teadma, maherduste autorite töõd ja misjugu fess järjekorras midagi kirjastada. Kirjastaja peab filmapilgu nõudeid mõistma, teadma, töõliste hulki osfama toia kirjandusega, mis wastawatel filmapiltudel hullade nõudeid ja tarbeid rahuldab.

Ei tea seda — ei mõista seda sm. E. ena m (kuid oli, mäletan, aeg, kus E. teadis ja mõistis), — tuleb E. seda, ilma mageda sissejuhatuseta welda, — ja mida warem, seda parem.

Teoretisli töõsid? Cesti, küsimuse sellest pinnalt, kuhu seda E. ajetab, waatlemine lehtab sellest, millest iga wiimase wähemlase ja opportunistigi juut lehtab!

Kas peab E. kõrwu korjuma ka sellest tdeasjast, et iga üffik rida, mis nõukogude ning partei aja kirjanduses ja kirjanduses wiimase ajal trükist ilmuib, iga sõmõttes tähtsam on, kui „Komm. manifestid“ ja „Rahsterahwad“?!

Edasi wõtab E. hoogu ja tähendab, et ka w.-hariduse komisariati E. teed käiwat: kirjastawat pea ainult kapitaliseid töõd, saawat töõde mõned wiimased anded enne eelmisi wälja jne. Subage, kubaage, sm. E. Homme päew astuge w.-har. komisariadi kirjastusosakonda üle läwe sisse, sealt kuulete, mida kirjastawat ja miks teiste wihke kurjas järjekorras trükki ei saadeta. Tähendan teile omalt poolt, kes ma w.-hariduse sifemisele elule lähedal olen, niipalju, et ühe ehl teise ande warem ehl hiljem trükki arwmine sellepärast sünnib, et nimelt — filmapilgu kohast kirjutada.

Homme-päew astuge, w.-hariduse komisariati sisse. Täna aga wõtte „Tõõlise“ nbr. milles sm. Kingisjepp artikkel sejab uuesti näp-pu ja waadake, mis seal sm. Wuharini mõnest töõst wõidatse!

D. Saarik.

16. jaan. kell 6 õhtul on Fontanka Nr. 2 agitatorite kollegiumi koosolek. Õõneaineks: 1) Kommunism, 2) Politiline filmapilk. Palutakse kõike asjast huwitatud seltsilisi ilmuda.

Põhia ringonna rahwusajade komisariadi Cesti osakonna kühutusid toimefond palub kõiki asunikke kes soowiwad koosolekuid korraldada, sellest toimefonda teada anda, Театральная, № 1, Октябрьский отдел.

Asunduse komitee koosolek on 22. jan. (9. jaan. 1905 a. mälestuspäewal) kell 1 päewal, Fontanka, nr. 2. Kõikide walituid seltsiliste ilmunine funduslik.

Palun Wdruda mõisa põllutöö fommuna asutajaid liikmeid, pühapäewal, 19. märts jaanuariks, Fontanka nr. 2. ilmuda, nõupidamisele fommuna asjus. Kõikide liikmete ilmunine tingimatta tarwilik. Koosoleku algus kell 12 p.

Siige E. Sippe.

Wäljaandja: Wenemaa Kom. Partei Cesti Osak. Peterburi komitee.

Wastutaw toimetaja: Georg Waino.